

Finanskrise og arbejdsmarked

Konjunkturer og beskæftigelsespolitik

Torben M. Andersen
Institut for Økonomi

Fra overophedning til nedfrysning?

Finansiell krise:

Start: boligmarked og
tvivlsomme lån

Acceleration: store tab på bl.a.
aktier og boliger = finansiell
sektor i store problemer

Momentum: faldende
efterspørgsel – globalt!

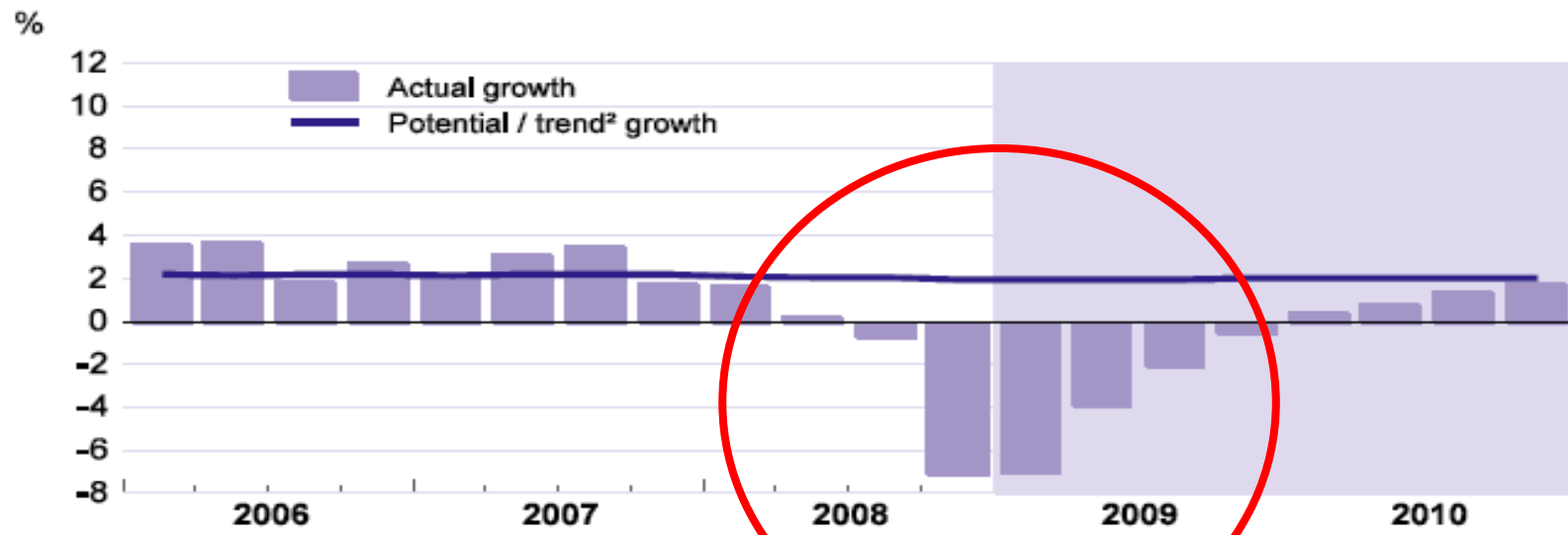

Finansiell krise bliver til en økonomisk krise

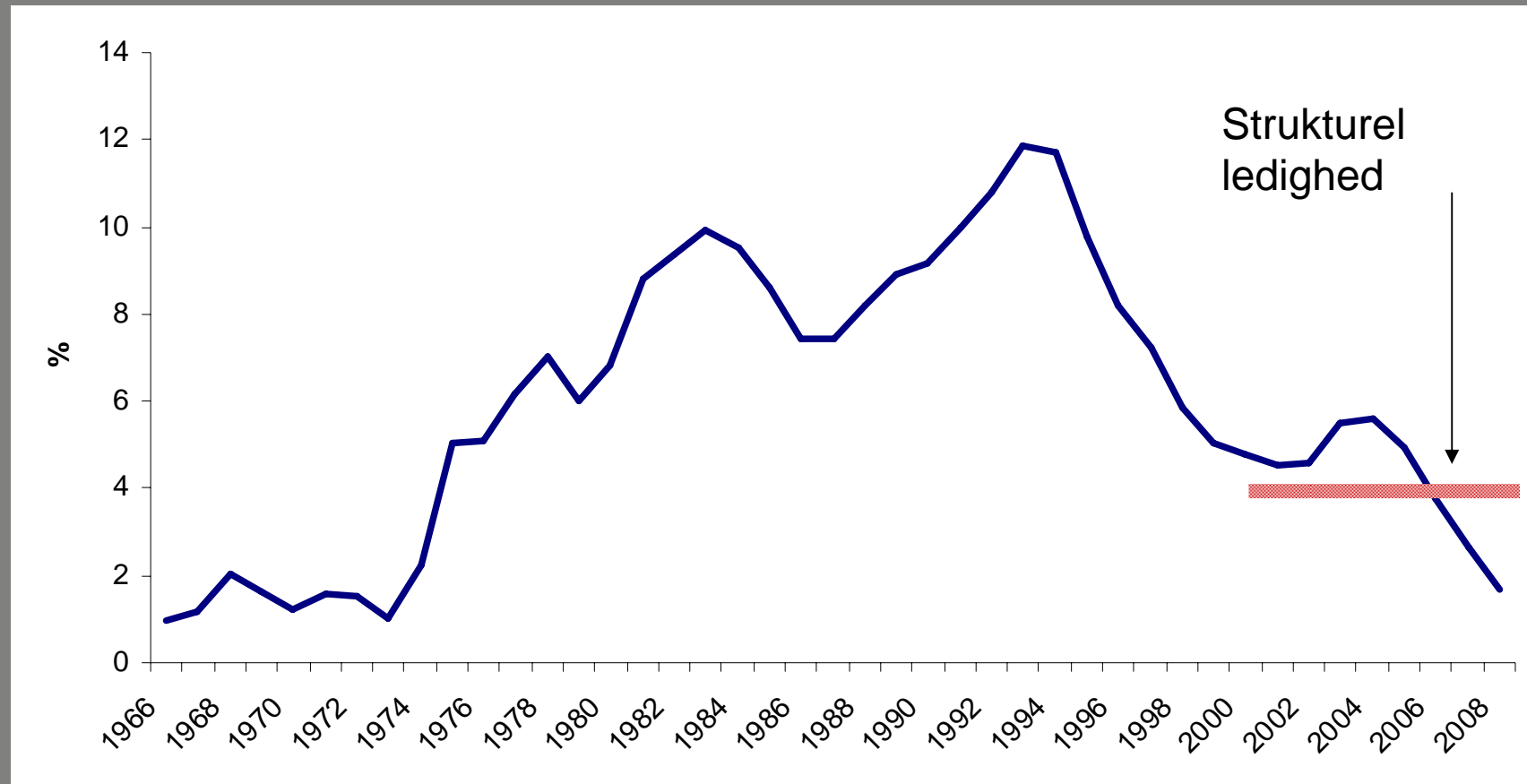
- Store tab (aktier, boliger)
 - Svært at låne
 - Mere pessimistiske forventninger
 - Mere bekymring (bliver jeg arbejdsløs eller?)
 - Faldende forbrug
 - Faldende investeringer
 - Faldende eksport (de andre er også ramt)
- = økonomisk afmatning: lavere vækst og højere arbejdsløshed

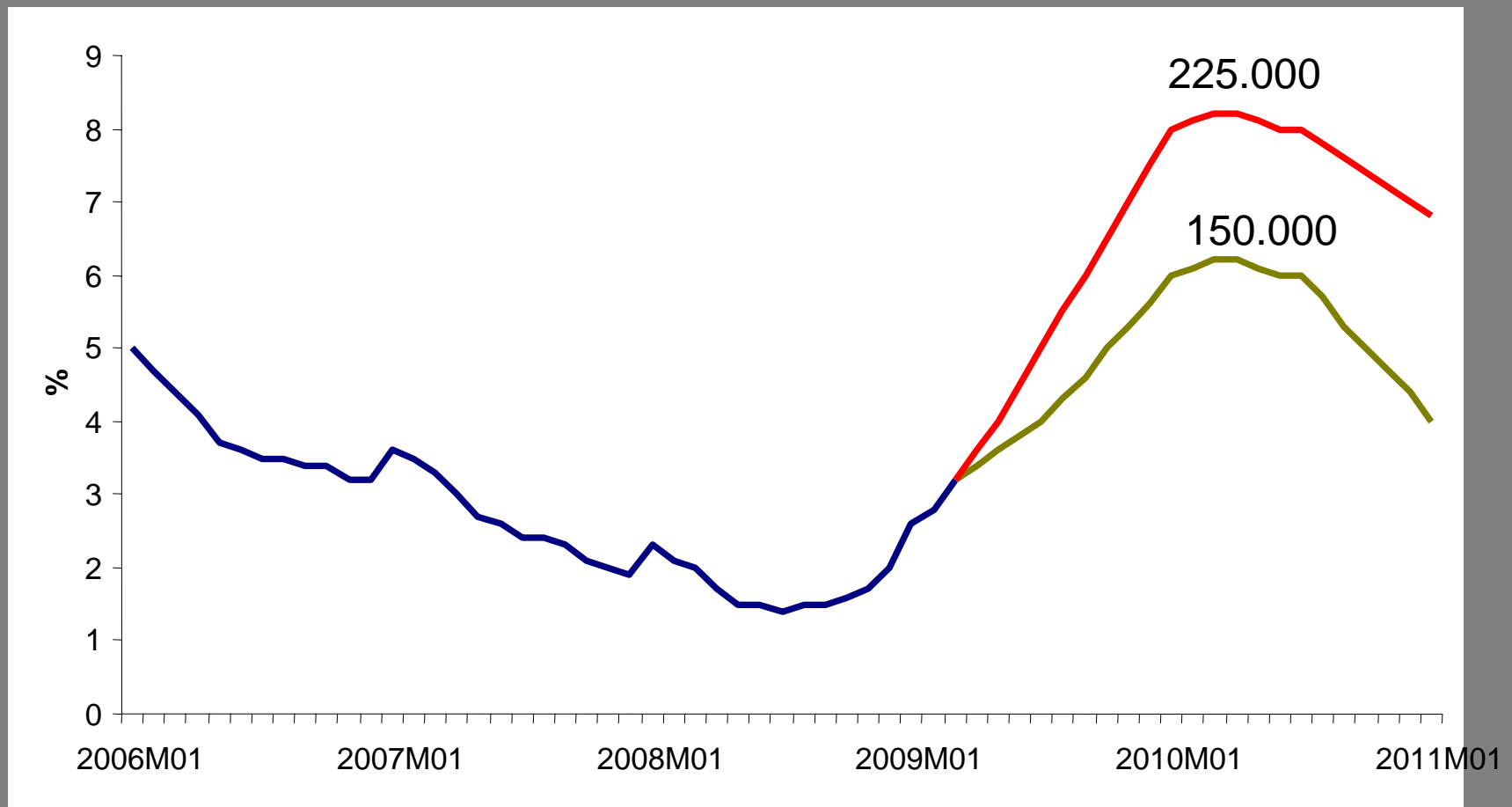
OECD

Arbejdsløshed i Danmark

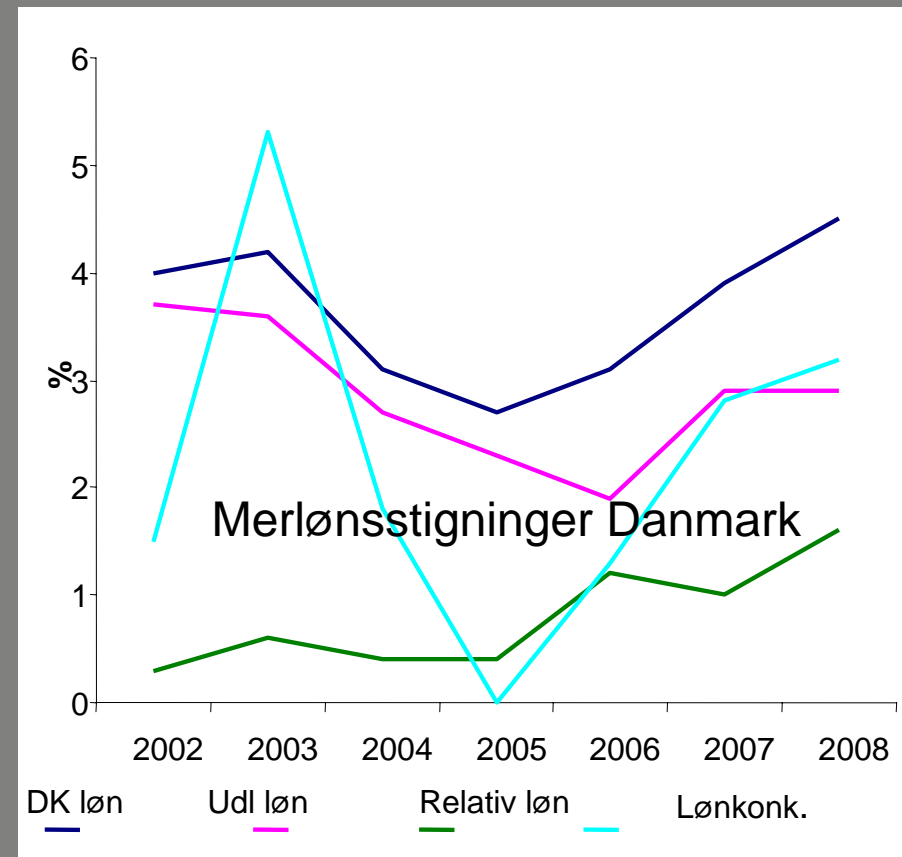

Arbejdsløsheden er stigende – men hvor meget?

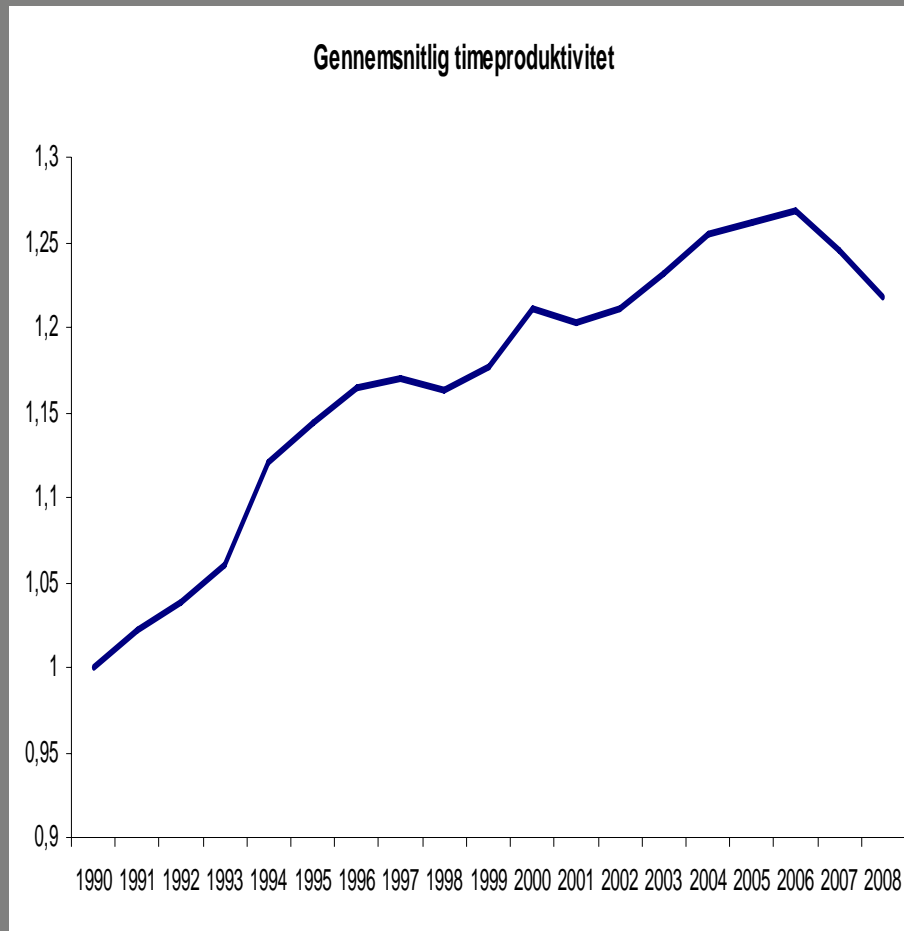

Før finanskrisen – problemer under opsejling

- Tendens til overophedning
- Systematisk forringelse af konkurrenceevnen
- Problemer skjult under gode konjunkturer?

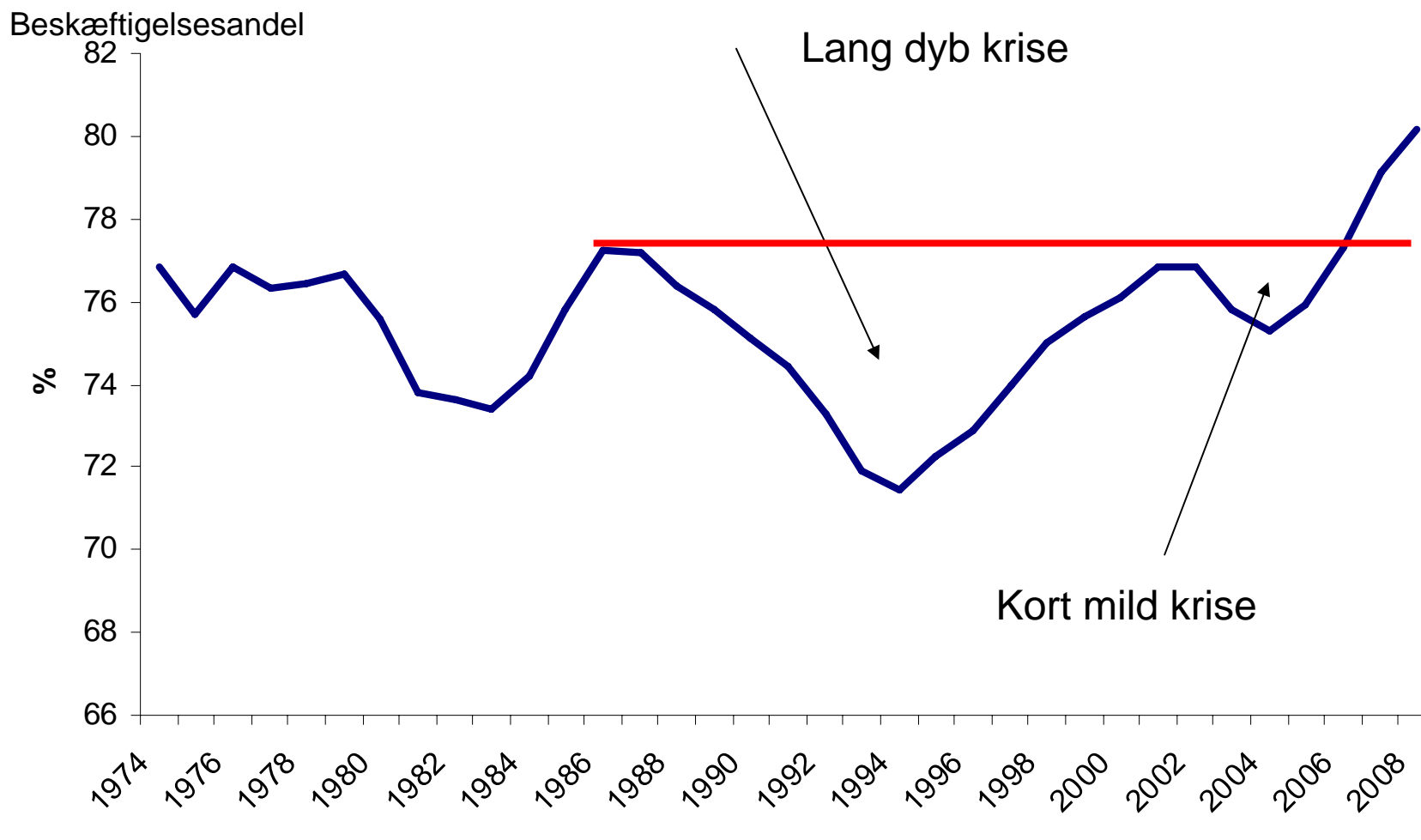

Et produktivetsparadoks

- Markant negativ udvikling i produktivitet
- "Hamstring" af arbejdskraft?
- Større tilpasning i beskæftigelsen end normalt?

Det lidt længere perspektiv – erfaringer med dybe og milde kriser

Hvem bliver ramt?

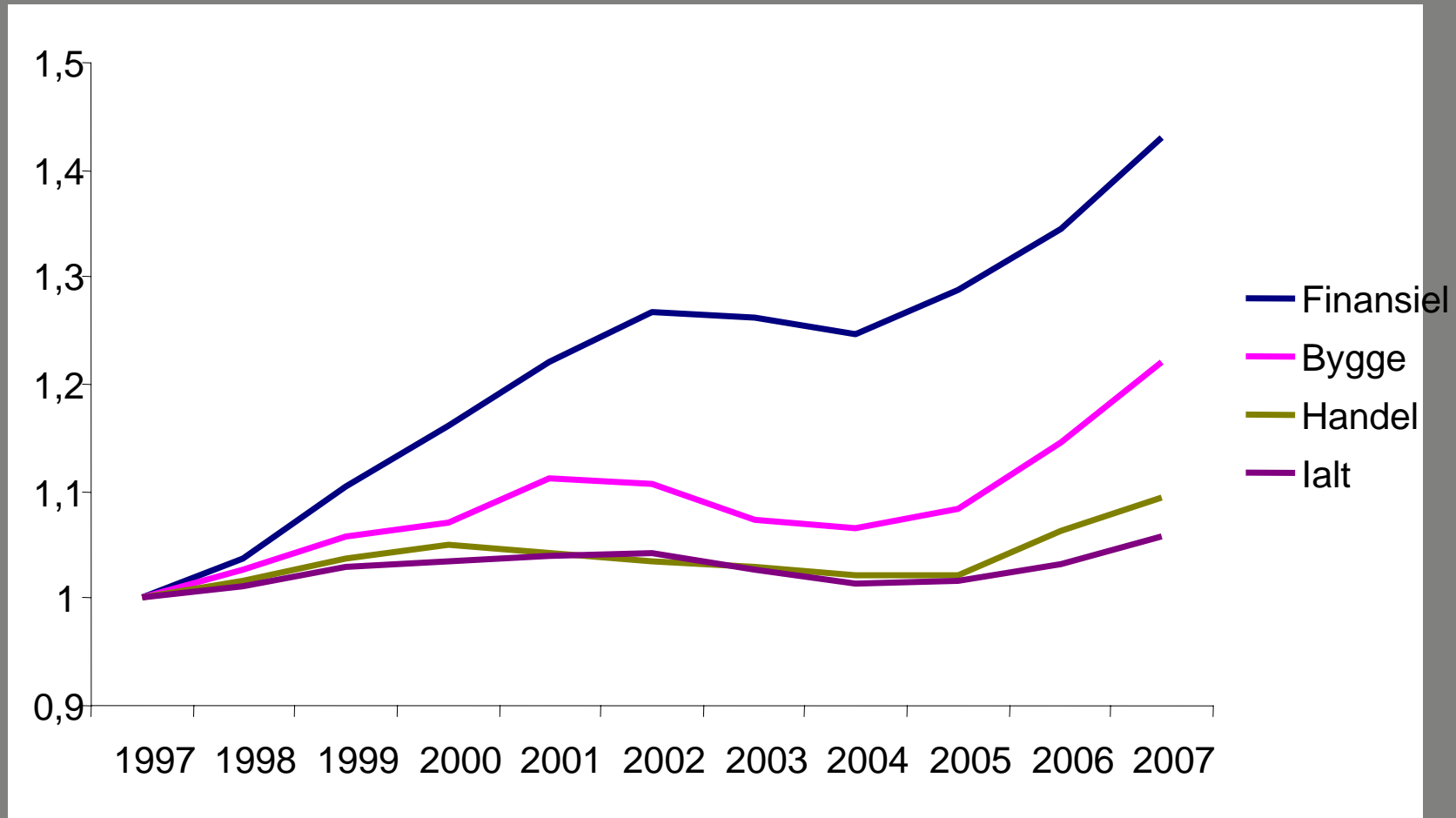
- Sektorer

- Afmatning er relativ generel (minus offentlig sektor)
- Strukturelle problemer opbygget under højkonjunktur

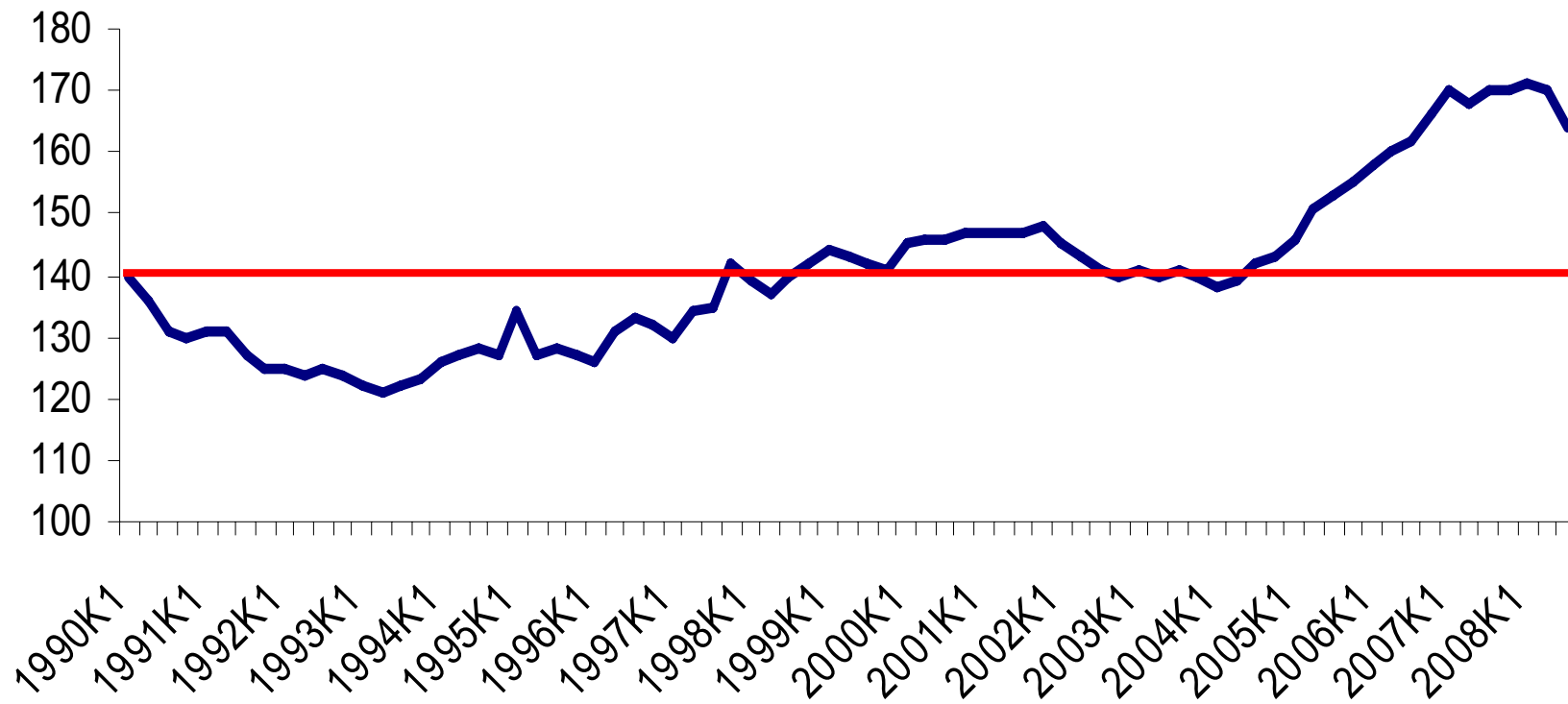
- Arbejdskraft

- Ufaglærte
- Ældre
- Indvandrebaggrund?
- Marginalgrupper

Tilpasninger Virksomheds- og erhvervsstruktur

Beskæftigelse: Bygge og anlæg

Ledighedskøen

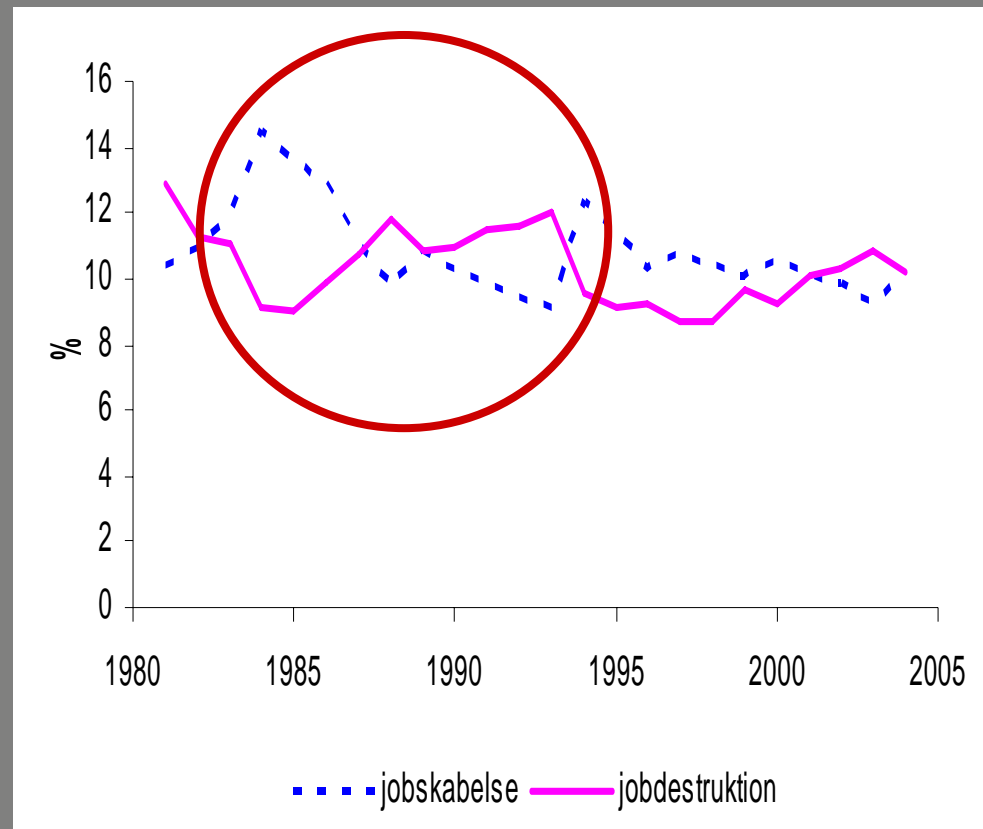
- Større tilgang
- Ændret sammensætning (uddannelse, alder, køn)
- Længere varighed af ledighedsperioder
- Mis-match problemer – fortsat områder med mangel på (kvalificeret) arbejdskraft

Erfaringer fra tidligere lavkonjunkturer

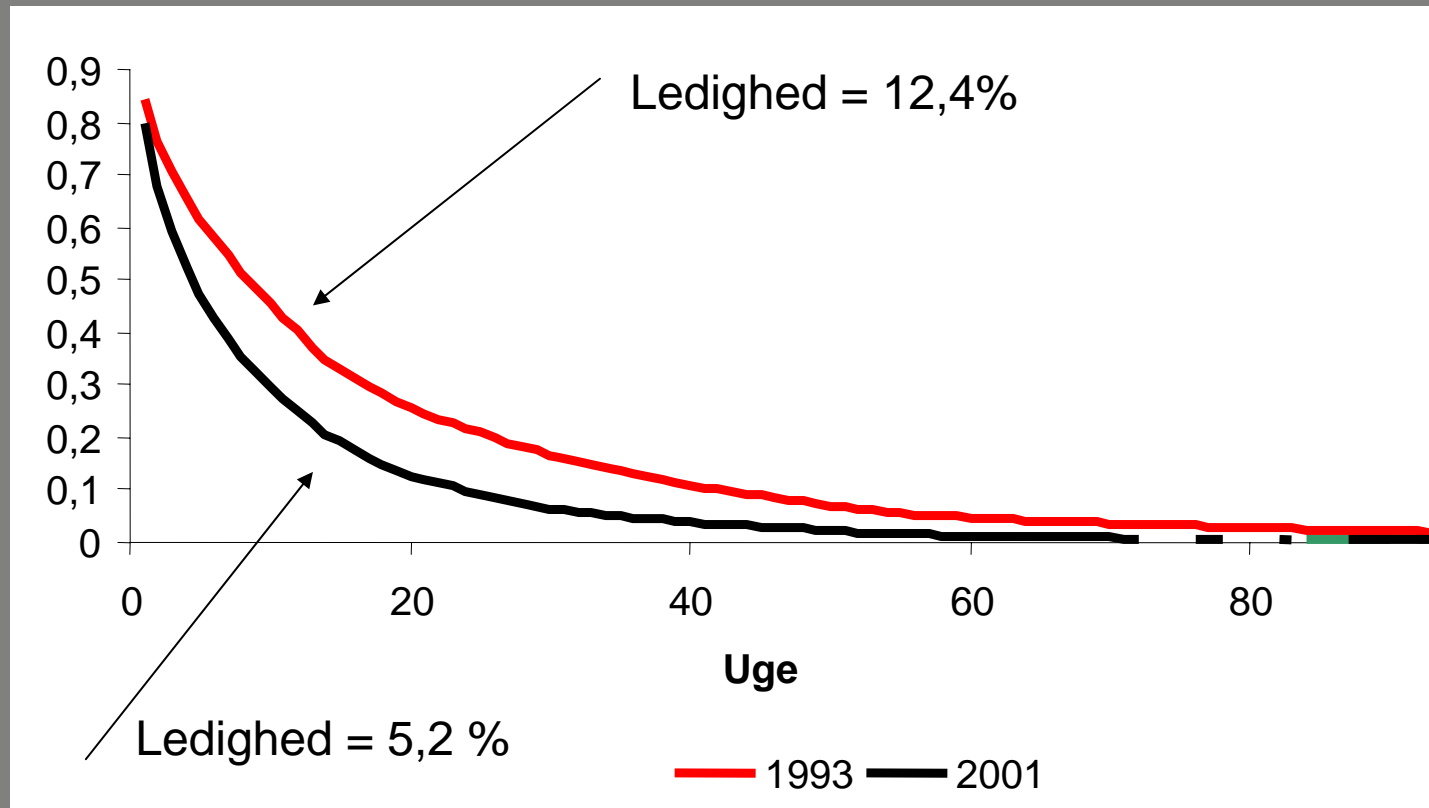
- Øget omfang af afskedigelser?

Og/eller

- Lavere omfang af ansættelser?
- Selv under en lavkonjunktur er der en stor omsætning på arbejdsmarkedet

Varighed af ledighed – betydning af konjunkturerne

Længere tids ledighed = udgang fra arbejdsmarkedet

Ledighed

- * Nedskrivning af kvalifikationer/erfaring
- * Ændrede krav fra virksomheder

- * Sociale problemer støder til

- * Afgang fra arbejdsmarked

Arbejdsmarkedspolitik

- Tilpasset den lave ledighed
 - Øget fokus på tidlig indsats (jobsøgning)
 - Øget fokus på marginalgrupper
- Ny situation:
 - Øget volumen
 - Ændret sammensætning af ledighedsgruppen
 - Længerevarende ledighedsperioder
 - Strukturtilpasninger/kvalifikationer

Er instrumenterne de rigtige??

Undgå langtidsarbejdsløshed

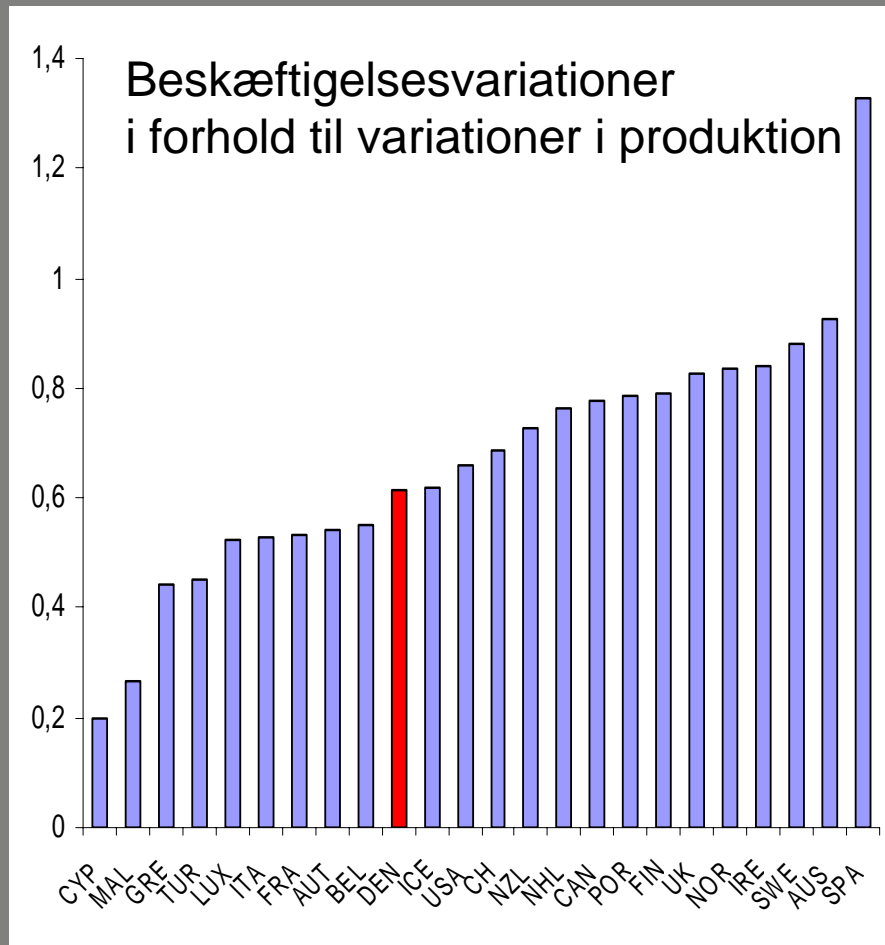
- Opprioritering af kortere aktiveringsforløb
- Øget incitament til at acceptere kortere ansættelser og til jobrotation
- Målrettede uddannelsesaktiviteter

Økonomisk politisk udfordring

- Fastholde det aktive fokus i arbejdsmarkedspolitikken
- En stigning i ledigheden kan IKKE undgås!
- Afgørende at undgå en stigning i langtidsledigheden

Flexicurity

- En ulempe under en lavkonjunktur?
- Nemmere at afskedige = hurtigere stigning i ledighed?
- Virksomhedernes beslutninger afhænger ikke kun af de formelle regler

Hjælper demografien?

- Arbejdsstyrken skrumper!
- En anden baggrund end i 70erne og 80erne

MEN

- Strukturer stadig af stor betydning
- Mis-match problemer

